حسام الدین سراج درباره تجربه های عاشورایی اش باشهروند گفت و گو کرد؛

کنارگذاشتن موسیقی اصیل، وضعیت را خراب کرد

______ • آلبوم موسیقی «مسیحا» چندروزی است نتشر شده است. لطفا در ابتدا کمی درباره این ر سبب مربره این آلبوموبیانی کهاز آن مدنظر داشتید صحبت کنید؟ ر وایتی است که براسیاس داستانی ر" متشـکل از دو سُـی دی که بهطور ضمنی به زندگی نرجس خاتون دختر پوشعا پسر قیصر روم می پردازد. بر بسی حوں۔ حریر عبد پسر میکر روا می پردارد زنی که بــا ازدواج با امام حســن عســگری (ع) نقش مهمی در تاریخ اسلام پیدا کرد، این مجموعه رواینگر داستان بانویی است که علاوه بر افتخار عروسی پیامبر اسلام، امیر مومنان، حضرت صدیقه کبری و ده فرزند معصومشان، به مقام مادری امام عصر ما، حجه باقی الهي، حضرت محمدين الحُســن عســـُگرى (عج) نيز مفتخر است. «مســيحا» براساس اشــعارى از حافظ، سـعدی، مرحوم ســيدمر تضی مير فخرايی، آيتالله سین غروی اصفهانی و مرحوم قیصر امین پور ساخته شــده اســت. این مجموعه شــامل ۱۵ قطعه شعرخوانی و ۱۱ تصنیف است. د کلمه ها توسط ژاله صادقیان اجرا شده و تصانیفش را هم بنده اجرا کرده ام به نظر من مسيحا كار خاصي است و احتمالا مخاطب به تعور سی مسید - ر موسیقی ایرانی از این کار لذت می سرد و مخاطبان وسیقی مذهبی هم شایداز این کار استفاده کنند.

و به نظر می رسد «مسیحا» بر داشت موسیقایی ما از واقعه عاشورا را ارایه می دهدو البته به اصالتهای موسیقی ایرانی هم پایبند بوده

به نظر من در هر جوزهای که قرار است کار کنیم باید به ظرف و مظروف توجه داشته باشیم. آنچه بناستارایه شودباید باقالبی که برای ارائهاش در نظر داریم سنخیت داشته باشد. متاسفانه در مواجهه بابرخی از نوحههایی که ارایه می شود احساس خوبی در من شکل نمی گیرد. چراکے این کارہار اپیش از این ہے صورت تصنیف پر شنیدهام و به نظر مه ارایه آنها به صورت مداحی سنخیت ندار د، چنین کاری باعث جلف شدن کار می شود. از این نظر معتقدم موسيقى ايرانى در مقايسه با موسيقى پاپ شترىبرخورداراست.

رستین بیستری و خوروست. • اساسا مواجه موزیسین ها با چنین وقایع عظیمی در ژانری تحت عنبوان پاپ امکان پذیر است؟ مفاهیمی که در دل حادثه ای چون عاشورا وجود دارند آیا با این نوع از موسیقی قابل بیان

هستند؟ پاسخ گفتن به این سوال را با یک پرسش آغاز می کنیم به نظر شما برای بیان حکمت و عرفان، زبان کنام نوع از اتواع موسیقی گوباتر است و کنمتایش کنامیکار اتواع موسیقی ** ۱۳۵۰ ما ۱۳۵۰ بالهالی فن رونظر صحبت کنید آنها ستراست؟قاعدتااگربااهالی فن و نظر صح وی مُوسیقی مقامی و موسیقی ایرانی دست می گذارند. آنچه از موسیقی پاپ می شنویم بیشتر به روزهمر گیها و عشق مجازی می پسردازد، در پارهای از مسوارد هم این کریں مرحی کی استخمی مرکزہ کا بعثی نوعی نیست که نردبانی به سوی آسـمان ترسیم کند به هرحال من با انواع موسـیقی مخالفتی ندارم، اما باز هم می گویم ظرف و مُطْروف باید با یکدیگر همخُوانی داشته باشند. درست همانطور که شماشــعر حافظ را بیشتر با خط نستعلیق میپسندید تا با تایپ کردن، بیان حکمی و عرفانی هم با

رسیقی اصیل ایرانی پسندیده تراست. • همان طـور که می دانیـد وجـوه دراماتیک، حماسي و فلسفى از جمله وجوه پررنگ موجود

100

كيوانساكت

ت گرفتــهام تــا درباره تأثیر مراســم

عاشورایی در موسیقی سنتی ایران بنویسم موسیقی یرانی در طول تاریخ پر فراز و نشسیب این کهن بوم و

بی مهری پادشــاهان کمخرد و دانــش اندک واُقع

خوش حوادث گوناگونی بودہ اس

سابقه تولید کارهای آیینی چون «نینوا۱۱» «نینوا۲۱» «وداع» و «سیبحا» رادر کرازنامددارددر گفت و گو با روزنامه «شهروند» به بررسی نگاههای مختلف موجود در موسیقی عاشورا، ویژگی کارهایی که باید در این زمینه تولید شوندو آسیب شناسی مداحی های موجود در شرایط کنونی پر داخته است:

سامان آسمانی احسامالدین سراج اولین کسی است که در تاریخ موسیقی ایران کاری عاشور این رایاار کستر

واردبازار موسیقی کردودر ادامه «وداع» را در ایام محرم و صفر به روی صحنه برد. این خواننده موسیقی ایرانی که

برد.این خواننده آواز ایران چندسال پیش آلبوم «وداع»را بااس

در عاشــوراهستند.به نظر شــما یک موسیقی ما ماشسورایی ایده آل کدام یک از وجوه موجود را يشترمدنظرقرارمي دهد؟

زهىبەروىمە

... را را رودی من بالاترین درجه اهمیت را به وجه حمیکانه ماجرا می دهم, وقتی عمان سامانی «براعت استهلال» را در ی اگری گنجینه اسـرار آغاز می کندمی گوید: «کیســت این پنهان مرا در جان و تن/ کز زبان من همی گوید سخن/ این که گویداز لب من راز کیست؟ ابنگرید این صاحب آواز کیست؟/..» خودش را معبری برای عبور حقیقت حقیقت،ناچیز و هیچ می بینداین تازه اَغاز ماجراسهٔ شعربایدمفهوم ومعنای عمیق داشتهباشد

عمان در این شـعر به تجلی خداوند در آیینه عدم و جلوه پیدا کردن جمال حضرت حق بر کائنات اشـــاره می کندو در ادامه به اشـــرف مخلوقات بودن انســـان و ی ر ر ر بر این در دن در دن در دن کارد. اشرف انسان ها بودنِ حسین اشاره می کند و می گوید: «باده نوشی را که می گویی منم». حسین (ع) می گوید: من بادهای را که خداوند عرضه کرد و کوهها و آسمانها نگرفتندش و هيچكسس از عهده خوردنا حریفام این مفاهیم زیبا هستند و بایدیبان شوند. الااشـــاره به این موضوع که امام حسین(ع) به خاطر تشنگی به شهادت رسید، چیزی جز کوچک کردن واقعهعاشو انب

• به هر حال حتى عده اى از اهالى هنر هم نگاه خود را محدود کر دهاند و به بیان تشـنگی امام

سین(ع)بسندهمی کنند... مادر آنجاهم نیت راحمل به خیر می کنیم و سی دانیم گریه کردن یا تظاهر به گریه کردن، برای مام حسین ارزشمند است اما باید به جلو قدم بر داریم وحكمت ماجرا را هم ببينيم. باطن اين حقيقت بسيار

. • رفتار رسانهای چون صداوسیما در طول این ســالها تا چه حدېر نحوه انتقال مفاهيم و پيا

— عاشورا با استفاده از ابزاری چون موسیقی تأثیر گناشته؟

من معتقدم اگر صداوسسما موسسقی را به حال . نودش می گذاشتُ پیشرفت بیشــُـتری در این حوزه صورت می گرفت. شاهد مدعای من دورانی است که رادیُو نبود و کارهای ماندگار به صورت ســـینه به سینه نقل شد و اصالتها باقی ماند، امروز اما رسانه مثل یک طوفان ملُودی غربـــی را و ملودی ُهای بی هویت را وارد گوش مردم می کند. به بیان بهتر این رسانهها مردم را دچار فراموشی ویژهای کردند. امروز شنونده رادیوساز َىن كُسائى»،استاد «جُلْيل شهْناز» يااستاد ســرور احمدی»را از رادیو یا تلویزیون نمی شنود. ا صدای فلان خواننــده که از دیــروز خوانندگی را آغاز رده بــه کراتُ از رادیــو و تُلویزیوَنُ پخُش میشُــودُ. ر در کردر در کردر متوسط سازی هم فراتر بنابراین صداوسیما کار را از متوسط سازی هم فراتر برده و موسیقی درست و اصیل را ناشنیده در گوشهای نهاده اند،طبیعی است که در چنین شرایطی بامشکلات

جهاناند تا چهِ حد توانســتهاند آیــن میراث را . به بی جهانی کنند (آنگونه که میراث داران مسیح (ع) به صلیب کشــیدن پیامبرشــان را با اســتفاده از رسانههای مختلف به همه جهانیان عرضه

فراوانی مواجه شویم. • به نظر شما میراث داران عاشورا که شیعیان

متاسفانه در جامعه مااین پتانسیل قدر دانسته نشده است و عدمای نمی گذارنداین پتانسیل تجلّی پیدا کند. به نظر مُن این مفاهیم در فضای هنری قابل رشدو شکوفایی هستند تنها از این راه است که دنیا عظمِت این واقعه را درک خواهد کــرد. در حال حاضر بیش از آنچه باید، بااین مقوله ساده برخُورد می شود. البته خلوص کسانی که در هیأتها و روضهها حضور دارند قابل تقدیر است اما جنبه هنری که رسانه ها و رادیو و تلویزیون باید به آن بپردازند

۔۔۔ نادیدہ گرفته شدہ اس - به نظر شــما چگونه باید وارد حوزه مو عاشورایی شــویم تا به کامل ترین شکل ممکن به ارایهمفهومبپردازیم؟

مفاهیم موجود در عاشور ا اسطور های است که جنبه حقیقی دارد. در حقیقت صحبت ما بر سر یک افسانه خیالی نیست، بر سر چیزی است که اتفاق افتاده. البته

آن جوانمردی ها و ایثار گری ها و بزرگ منشی ها به حدی

بزرگ بوده که در باور انسان عادی همچون من نمی گنجد.

. ۱٬۰۰۱ م.... اباشددراین باره اظهار نظر کنیم می گویم سهل انگارانه وارد ماجراً نشویدُ. اگر شُعریُ برای این واقً انتخاب مى كنيد مراقب باشيد شعر تان حكيمانه و قوى

•منظور تان از غنای ادبی چیست؟ پیچیدگی ساختارى يامفهوم؟

ری. باید به لحاظ صنعت شعری در تراز قابل قبولی باشد و احساسی کهبایسته است را به شنونده منتقل کند. برخی از مداحان شعرهایی رابرای نوحه سرایی انتخاب می کنند که آدم فکر می کند عاشور ارا با آن ذلیل کردهاند. این شعرها به قدری ضعیف، بی معنا و بی محتوا هستند که اصلاقابل بیان نیستند جالب این که خیلی هماز خواندن این شعرها . ذوق می کنند و فکــر می کنند کار خُوبی انجــام دادهاند. خودشان شــب، شــعرش را می گویندو فردا هم می آیند آن رامی خوانند. توجه نمی کنند که شاعری کار هر کسی نیست، درست همان طور که خواندن یا آهنگسازی کار هر کسی نیست. برای یک کار درست و حسابی باید ریاضت ، خلاصه آن کهانتخاب شعر بایدقوی باشد، اجراقوی باشد، آهنگی که روی شعر مینشیند قُوی باشد و با شُعر

• سال قبل کنسرت وداع در ست در همین ایام جراشد. کمی درباره آن کنسرت صحبت کنیدو در اُدامه به تفاوت نگاهتان در وداع و مسیحا اشاره

وداع کاملابا عاشــورا مرتبط بود و غم فراوانی داشــت. در حالی که در آلبوم «مسیحا» بیشتر ترانهها پیام آور شدادی اند و تنها برخی از قطعات غمناک اند اشعار وداع حیکمانه –عارفانه اُند، معتقدم عمان سامانی (که در تمام قطعات وداع از شعرهای او استفاده شده) با شاعران دیگر تفاوت چشم گیری دارد او با وجود دارا بودن نگاه حماس لطيف شعر مي گويد، صنايع شعري را در حد تعالى بيان می کند و قدرت بیان بالایی دار د. او حواشیی و مطالبی ی پادی را در متن شعر می آموزاند مثلًا در جایی می گوید: «آری از قسمت نمی یاید گریخت/عین الطاف است ساقی نچه ریخت» او نگاه میتکرانهای دارد. بنایراین مجموعه «وداع» اولین تجربه هنرمندان ایرانی در ســوگ حضرت سیدالشهدا(ع) با ار کســتر زهی بود. به گمان من تجربه بازخوردهایخوبی از سمتمردم گرفتم.

گزارش

گزارش شهروند از تولیدات موسیقی پاپ در زمینه موسیقی عاشورا؛

ای آبروازیزیدبرده*

محرم داغ تر از همیشه است و به خاطر علاقه عامه مردم به این نوع موسیقی برخی از خوانندهها پاپ كارهاى اولشان رادر زمينه عاشورايي شروعمي كن حکایت مُوسیقی عاشورایی در این سالها حکایت عجیبی است. تاقبال از دهه ۸۰ شمسی مرثیه حنویه موسیع عسورای در این ساله حایید عجیبی است. تاقیل از دهه ۸۰ شمسی مرتبه مداخی تأثیر خود را روی موسیقی گذاشت امااز دورهای به بعد گسترش موسیقی پاپ و جلوگیری از ترویج موسیقی ایرانسی(که حدود ۲۰سال بر ر برزیع بوسیقی پرتھی، فرهنگ موسیقایی ما سسایه افکنده بود) باعث شد آلبومهای موسیقی پاپ روی موسیقی نوحهها تأثیر مستقیم و غیرقابل انکاری بگذارنسد. پرونده شهرُوند درباره مُوسیُقی عاشورایی، آسیبشناُسی آنچه رامداحی پاپ می نامند، هـدف قرار ندانده، اما در برخُـــى از گفتوگوها و يادداشــتهايي كه ارايه شد به آن پرداخته اســت جمع آوري اين پرونده ۴ صفحه ای بدُون توجه به موسیقی کُهُ بدیا خُوبُ تأثیر مستقیمش در هیأتهای عزاداری سالار شهیدان حسین(ع) شنیده می شود کار را با نقص مواجه می کرد. گزارش پیش رو تلاشی است برای دوری از نادیده گرفتن جریان های مختلف موسیقی عاشورایی

که موسیُقی پاپهم یکی از آنهاستُ: آ**غاز راه** خیلی هاغلام کویتی پور را اولین کسی میدانند که قدم در راه موسیقی پاپ عاشورایی گذاُشت و از این منظر می تُوان او را یک جریان ساز تلقی کرد. انُتُشَار این اُلبوم در ابتدا واکنشُ بسیاری را بر انگیختاما در ادامه علاوه بر موفقیت چشـــم گیر در بازار موسَّیقی زمینهساز راهی شـد که خوانندگان موسیقی پاپ تا کنــوُن پیمودهاند برخی از علاقهمندان و البته منتقدین وسیقی پاپ عاشـورایی از این مجموعه بهعنوان یکیی از آثار -جريانساز موسيقى عاشورا ياد مىكننــداكثر قطعــات آلبوم

عربیانه تنظیم ارکسترال داشتند و موسیقی الکترونیک نیز در آن ر ر به کار گرفته شــده بود. «مجید رضازاده» آهنگســازی آلبوم را رعهده داشت و شرّکت «تُوایُ امشـه» ناشـر آلبــوم غریبانه بُود. کویتی سور ُمدتی بُعد آلبوم «غریبانه ۲» را بــا موضوع دفاع مقدس منتشر كرد.اين آلبوم بر

خلافآلبوم اولُ تُوجه چندانی را بهِ سمت خودمعطوف نکرد. آلبومى كهصداى بنيامين را

پخشکرد نيامين بهادرى امروز ازجمله رک کرد . . . خوانندگان پر طرفدار موسیقی پاپایران است. اما شاید کمتر ئسى باشد كەدلىل اصلى مطرح شدناينخواننده رانداند بنیامیس با پرداختسی متفاوت و عاطفی از حماسیه عاشیورا اولین بار در آلبومیی به نام «ماه ى. ىهربون» شنيده شد اين البوم درسال ۸۴ روی ترانههای فرید حمدی ساخته شد و یکی از بر مخاطب ترین آلبومهای مناسبتی لقب گرفت. (شاید هــم پرمخاطبتریــن!) محرم همان ســـال کوچــه و خيابان ها

داشتند نوع جدیدی از موسیقی عاشــورایی را با صدای بهادری تجربه می کردند. «یه پهلوون»، . رسوی محسرم»، «لالایسی» و «کربلا» ازجملیه قطعات آلبوم «ماُمهربوُن»بودند. مداحیای کهموسیقی پسزمینهاشبود

«صادق آهنگران» که مداحی های او و «غلام کویتی پــور» در دوران جنــگ ۸ســاله، هُنُوز هم در ذهن خیلی ها مانــده مدتی پس از وار د شـ ر ت ... کویتیپور به عرصه موسیقی آلبوم «عطشو آتش» رامنتشر کرداین آلبوم عاشورایی که آهنگسازیاش رًا هسید مُحمد میرزمانی»بُرعهده داشت باموضوع عاشورا منتشرِ شد. این آلبوم شامل قطعات خوانده شده توسط آهنگران بود و سازهای ایرانی و کوبهای تنها پس زمینهای آرام برای صدای آهنگران فراهم ئردە بودند. بە عبارت دیگر خواندن بە شیوەمدا*حی* رم بوسط به المحافظ مرافق معلق المحافظ المدو مطابق آنچه از آهنگران انتظار می رفت حفظ شدو موسیقی در ارایه کار دخالت چندانی نکرد. این آلبوم ۶ قطعه ای از سوی انتشارات حوزه هنری منتشر

نجربهاىموفق كهناش

رسول نجفیان ازجمله چهرهای شناخته شده عرصه بازیگری است که بیشتر ماصدای گرمش را شنیدهایم نجفیان اولین بار با اجرای قطعه «عجب رسمیه» با سه تارش خود را به عنوان یک موزیسین معرفی کرد. او در سال ۱۳۸۹ دست به کار جالبی زدو مجموعه نغمات ماندگار عاشور ارا که متعلق به نواحی مختلف ايران بودند با صُداى خُود منتشر كرد. ألبوم نوحههای عاشـُـورایی «نوالجناُح می آید بیسوارُ» ۱۰ نوحه سوگواری با نواهایی را که قدمت چهار صد

گروه فرهنگی شمهروند استازارش در ایام ماه ساله داشتند، شامل می شد. او پیش از انتشار آلبوم حرم داغ تر از همیشه است و به خاطر علاقه عامه در یکی از مصاحبه هسای خود گفت: «تنها تغییری که در این نوحهها داده شده، تعدیل برخی لهجههای ر یاں ر غلیظ محلی و نزدیک کردن آنها به گویش پار سره است. این تغییرات به منظور هرچه قابل فهمتر سرهاست. این نعیپرات به منطور هرچه قابل فههم ر شدن «فوالجناحی آید» بی سرار» برای همهایرانیان م مخاطبان این آلبوم مربچه ی مذهبی است، نجفیان در این آلبوم دربچه ای را به ســمت فرهنگ نامیرای عاشــورا در مناطق مختلف ایران گشود. این آلبوم از سوی شرکت «تصویر دنیای هنر »به بازار عرضه شد مايههاي أيراني در آلبوم مدرس

خواننده آلبوم «ماه ني» هم مجرى قابلي اس هم آواز ایرانی می داند. «امیر حسین مدرس» درسال ۱۳۸۵ آلبوم «ماه نسی» را ارایه کسرد. در این آلبوم که ۱۲ قطعهٔ داشــت از اشــعار و نوحه های قدیمی تهران اســتفاده شــده بود که همگی در رثای سالار شهیدان(ع) و بیان واقعه عاشــورا بودند. آلبوم «ماه - صی ربی از بیار ۱از ســوی حوزه هنری منتشر شدو آهنگسازی ظیم تمامی قطعات توسط «حمیدرضاصدری» اتجام شـده بود. كتيبه، قبله عشق، گل ياسمن، ماه نی، شب وصلٌ، همه جا کربلاســ و ... از جمله قطعات این آلبوم عاشــورایی بودند. این نواننده و مجری تلویزیون به فاصله ۵سال از آلبوم -

ولـش در حوزه عاشــورا، آلبوم «خورشید» را در آبان ۱۳۹۰ با ۸ قطعه به بازار عرضه کرد. ألبوم خورشيداز نوحه هاواشعار قدیمی بهره میسرد همین تارخ»بازیگرنام آشنای سینما ے ۔ر۔ تلویزیسون کار دکلمہ تعدادی قطعات این آلبسوم را برعهدہ داشت و «عليوضا صالحي نژاد» تنظيم بُراي اركستر راانجام داده بوداین آلبوم از ســوی موس

. فرهنگــی و هنری «خورشــید آلبومى درفضاى مداحى ۸۲ توسیط حوزه هنری منتشر شد. «حامد رضوانفر» و «رضا ألبسوم ١٥ قطعسهاي، حد

فيعي» بهعنــُوانُ مداحاُن اُين ندو موسیقی قطعات نی تلفیقی از سازهای الکترونیک ی ر و ســـازهای ایرانـــی بـــود. «امید فتحاللهی» وظیفه آهنگسازی و ت کی ر ۔ ننظیمرابرعهدهداشتو «مسلم علی پور»، «مرتضی عابدی» و « ضا دربندی» نوازندگان آلبوه شام غریبان و عاشورا تعدادی از

آلبومدوزبانه . در گرد. «هفتــاد و دو» از معــدود لبومهای موســیقی عاشورایی ت که در آن نوحه ها به دو زبان فارسی و عربی ارایه شدهاند همرتضى حيدري آل كثير» و «مهُدىالمومن» ُخوانندگان ُاير

ئر بودند و «رســول رسولی» در حاًنگاه آهُنگُسا: و تنظيه كننده بسن آلبسوم ۱۲ قطعسهای قرار اشــت. «پیام طونــی»، «فرید فراز»، «محمدرضا فراهانی» . «پرویسز وزیسری» ازجملسه نُوازندگان آلبوم بودند. همچنین شعار این آلبوم نیز از سرودههای بین غیاثی»، «فرید فراز» و همرتضی حیدری آل کثیر » بود «حوزه هنری» این اثر را منتشر

أُلبوم گروهى براى عاشورا

. ألبوم «ســـــلام أقا» با حضو «رضاصادقی»،«محمدعلیزاده»و «مهدی بغمایی» در آذرماهسال ۸۸ منتشر شــد. برای قطعات این اثر از اشعار «مرحوم أغاسي»، «مير ارجيني» و «فرزاد یراحی»، «میلاد ترابی»، «محسن چاوشی»، «رضا صادقی» و «مهدی یغمایی» در بخش آهنگســـازی و تنظيم اثر نيز حضور داشــتند. يكى از نكات حايز اهميت آلبوم «سلام آقا» اين بود كه اين آلبوم دقيقا همزمان باآغاز ماهمحرم به بازار عرضه شدو با توجه به موقعیت زمانی مناسب بیش از بقیه آلبوم های گروهی که تا آن زمان منتشر شده بودمورد توجه قرار گرفت. تک قطعه های عاشورایی

راه کربـــلاظهر عطــش و غدیر خون (محســـن چاوشـــی)، محشــر کبری(علــی اصحابی)،کربلا پ (محســن یگانه) قلب محرم و موج محرم (بنیامین بهادری و سهراب پاکزاد)، خاموش(غلام کویتی پور)، باغ وبهار (امیر حسین مدرس)، کاکا(علی لهراسبی)، غروبا (غـــلام کویتی پور و احسان حق شــناس)، خواب دیدم (ماهان پهرام خان و هومن سـودمند)، علمــدار حســين (شــاهين آريــن) و نشــد (على عبدالمالكي) از جمله قطعات شنيدهشدهای هستند که خوانندگانشان با نزدیک شدن به ایام محرم این

قطعات را تولید کر «:بخُشَى از تر انه آهنگ غدیر خون

بهترین نمونه «بیات ترک»

شده و به کنج زیر زمینها وانبارها پناه برده و گاه در فرصتهایی هر چنداندک هرگاه مجالی یافته است، آنچنان درخشیده که بزرگان و نام آورانی همچون بو علی سینا، عبدالقادر مراغهای، صفی الدین ارموی،

فارایی و ...را در دامان خُود پرورده است. ایرانیان این مردمان هنر دوست در طول تاریخ به انحای گوناگون خــوداز گنجینه های فرهنگی خود که همانا موسیقی و شعر است محافظت کردهاند. در برهههای مختلف تاریخی، نگهداری و پاسداشت

ایرانی که جزیی جدانشدنی از فرهنگ و ُخلقُ و ُخوی مردم ایران و طرز تفکر و نگاه آنان به زندگی است، به طرزی هوشـــُمندانه این نواها و آواها را در مراسم گرامیداشــت یادواره شــهدای کربلاممزوج کرده و در طی قرون نهتنها بخشهایی از این موســـقی را از دستبرد حوادث و جور ایام محفوظ نگاه داشتند، بلکه عشق به خاندان امام حسین(ع)، موجب شد تا

از میراث فرهنگی این مردم صور گوناگون و متفاوتی نه است. تا جایی که برای حفظ آواها و نواهای

ا به خود بگیر ند که این نواها در آن نقش خوانده

ر کرار کی . برخی از این آهنگهامانندراک عبدالله، نام شهیدی

می شدهاست. بسیار بجامی دانم از یکی از این نادره هنر مندان به نام رحیم مونن:زاده اردیبلی نام بیرم که اذان خوانده شده توسط او یکی از بهترین نمونههای آواز بیات ترک در گوشت روحالارواح است که بی اختیار هر شُنوندهاًی رااز خود بی خُودمی کند.

در طول زمان به غنای این نواها اضافه شدو د و حتے